Saksfremlegg - Styremøte i Kulturfabrikken KF

I over 97 % av kommunene i Norge er kultursektoren organisert som en del av kommunens organisasjon. Å ha kultursektoren i et kommunalt foretak som Sortland har i dag, er svært uvanlig. Hadsel Kommune hadde kultursektoren organisert i et KF i en periode, men gikk tilbake til å ha kultursektoren i egen organisasjon.

I 2022 var det i Formannskapet i sak 21/3220 til behandling vurdering av organisering av kultur i Sortland Kommune. Konsulentselskapet PricwaterhouseCoppers(PwC) hadde fått i oppdrag å gjennomføre en uavhengig vurdering av hensiktsmessigheten av å beholde den ikke-kommersielle delen av virksomheten i KF sammenlignet med å drifte denne delen av virksomheten direkte under det kommunale ansvarsområdet.

Hovedkonklusjonene fra rapporten var følgende:

Viktigste argumenter for å beholde dagens organisering
● KF har vist at de forvalter sitt ansvar på en god måte
● Det foreligger synergier og en god kultur på tvers av kommersiell- og ikke-kommersielle drift i KF

Viktigste argumenter for kommunal drift
● En mer helhetlig og koordinert styring for Sortland kommune og kommunedirektøren på tvers av alle kommunale tjenesteområder
● Det er rimelig å anta at de gode tjenesteleveransene fra den ikke-kommersielle delen av virksomheten i KF vil fortsatt bestå under direkte kommunal drift

I Formannskapet i 2022 var det kun Rødt som stemte for å flytte kultursektoren over til Sortland Kommune. Men det er nå gode grunner til å ta saken frem til ny vurdering.

I de siste årene har vi sett at Kulturfabrikken Sortland KF har hatt betydelige underskudd som Kommunestyret har måtte skaffe inndekning for. Dette skyldes i hovedsak svikt i de markedsutsatte og kommersielle inntektene i forhold til budsjett for kino, utleie av salene, samt cafedrift. Dette har bidratt til å skape press og usikkerhet for den ikke-kommersielle virksomheten som har vært uheldig.

Med bakgrunn i dette ble det vedtatt følgende uttalelse fra styret i Kulturfabrikken Sortland KF til Sortland kommunestyre den 26.11.2024:

Kulturfabrikken ble etablert som et kommunalt foretak for å sikre fleksibilitet, samarbeid med næringslivet og en markedsorientert tilnærming til drift av kulturhus. Dette har vært en styrke, men samtidig har økonomiske utfordringer siden 2021 vist at modellen har visse begrensninger. Styret i foretaket ser bekymringsfullt på dagens økonomiske situasjon hvor driften av Kulturfabrikken er sterkt avhengig av inntekter fra arrangement, utleie og andre markedsrettede aktiviteter. Dette innebærer en betydelig økonomisk risiko som kan være vanskelig å håndtere innenfor dagens struktur og er avhengig i stor grad av kommunale overføringer som er preget av dagens vanskelige økonomi i kommunen. De viktigste fordeler med å være et kommunalt foretak er hvis foretaket har et positivt driftsresultat på slutten av året, da kan foretaket bruk overskuddet til eget formål, og styrke tilbudet. Men siden 2022, har foretaket hatt merforbruk med et negativt driftsresultat og har bedt Sortland kommune om ekstra rammeoverføringer, noe som styret anser som uheldig og ressurskrevende, men nødvendig. Anbefaling: Dagens organisering av kulturfeltet og kulturhusdrift samlet i et foretak er krevende i dagens økonomi. Kulturfabrikken Sortland KF

har nå fungert i 10 år (ved utgangen av 2024) som et kommunalt foretak, og med bakgrunn i den økonomiske situasjon, bør driftsmodellen evalueres på nytt, som oppfølging av politisk vedtak om fremtidig organisering (jf. KS sak 039/24). Styret i Kulturfabrikken har allerede vedtatt reforhandling av samarbeidsavtale og leie avtale med Sortland kommune.

Styret ønsker nå å komme med en konkret anbefaling til Sortland Kommune om at Sortland Kommune bør starte en prosess med å overføre den ikke kommersielle delen av driften av dagens Kulturfabrikken Sortland KF til direkte kommunalt ansvarsområde innen 31.12.2025. Når det gjelder den markedsutsatte og kommersielle driften anbefales at denne overtas av Kulturfabrikken Eiendom AS, som eventuelt kan søke samarbeide med aktører som kan ha bedre forutsetninger for å kunne skape økt aktivitet og inntekter både når det gjelder kinodrift, aktivitet i salene og cafeen.

Formålet med disse endringene er å styrke kulturen i Kulturfabrikken og Sortland Kommune og ikke det motsatte. Den ikke-kommersielle delen av Kulturlivet skal skjermes og skal ikke lenger trues av kutt som følgende av underskudd i den kommersielle virksomheten i Kulturfabrikken. Å skape et klarere skille mellom "Kultur og Butikk" vil være bra for Kulturlivet, og samtidig styrke mulighetene for bedre inntjening i den kommersielle delen av Kulturfabrikken.

Forslag til vedtak:

1. Styret anbefaler at Kulturfabrikken Sortland KF avvikles innen 31.12.25.
2. Styret ber Sortland Kommune om å starte en prosess med å overføre den ikke kommersielle delen av driften av dagens Kulturfabrikken Sortland KF til direkte kommunalt ansvarsområde innen 31.12.2025.
3. Styret ber videre Kulturfabrikken Eiendom AS om å overta ansvaret for drift av de markedsutsatte/kommersielle delene av Kulturfabrikken innen 31.12.2025.
4. Det forutsettes at alle de ansatte i Kulturfabrikken Sortland KF ivaretas og at de tillitsvalgte involveres i omorganiseringsprosessen.